

Forvaltningsrevisjon Økonomisk bærekraft - Rapport

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Verdal kommune

Møtedato

24.11.2025

Saknr

55/25

Saksbehandler Liv Tronstad

Arkivkode FE-217

TI-&58

Arkivsaknr 24/552 - 12

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tar rapporten til orientering
2. Kontrollutvalget oversender rapporten til kommunestyret med følgende innstilling:
 - a. Kommunestyret tar rapporten til orientering
 - b. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp revisor sine anbefalinger om å:
 1. oppdatere finansreglementet
 2. starte den administrative delen av budsjettprosessen tidligere på året
 3. synliggjøre økonomiske konsekvenser av investeringer ut over økonomiplanperioden
 4. gjøre innholdet i beslutningsgrunnlaget i budsjettprosessen lettere tilgjengelig
 5. belyse fordeler og ulemper med å skille prosessen med økonomiplan og årsbudsjett
 - c. Kommunestyret ber kommunedirektøren rapportere skriftlig til kontrollutvalget innen 1. juni 2026 om hvordan kommunedirektøren vil følge opp dette.

Vedlegg

Forvaltningsrevisjonsrapport - Økonomisk bærekraft

Saksopplysninger

Forvaltningsrevisjon er et viktig virkemiddel for å føre kontroll med hele den kommunale forvaltning også med kommunale selskaper, og de resultater som oppnås.

Forvaltningsrevisjon skal gi en uavhengig tilbakemelding til kommunestyret, om forvaltningens og selskapenes arbeid og hvordan vedtak blir fulgt opp samtidig som den også skal gi effekter til læring.

Forvaltningsrevisjonsprosjektet Økonomisk bærekraft er bestilt i henhold til kommunestyrets vedtatte plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2024-2028.

Revisor har beskrevet økonomisk bærekraft som kommunens evne til å finansiere og levere lovpålagte og politisk vedtatte tjenester og investeringer uten å svekke framtidig økonomisk handleevne.

Kontrollutvalget sluttet seg til prosjektplanen i møte den 28.10.2024, sak 50/24. Ordlyden i problemstillingene ble endret i møte 02.12.2024, sak 61/24 og i møte den 28.28.2025, sak 38/25 ble leveringsfristen utsatt.

Hovedproblemstillingen er:

Ivaretar budsjettprosessen økonomisk bærekraft?

En foreløpig rapport var sendt kommunedirektøren til uttalelse den 13. oktober. Dette medførte enkelte korrigeringer i revisors vurdering og konklusjon som følge av nye data. En ny korrigert rapport ble etter dette sendt på ny høring til kommunedirektøren. Denne har ikke medført endringer i rapporten. Det siste høringssvaret er vedlagt rapporten.

Revisors endelige rapport forelå den 3. november.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRFs standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001.

Siden prosjektplanen fikk sin tilslutning fra kontrollutvalget har revisor lagt til delproblemstilling 1. Hensikten har vært å forbedre strukturen i rapporten, men har ikke medført noen endring i innhold. Ordlyden i noen av delproblemstillingene er også noe endret. Dette er språklige endringer som ifølge revisor ikke har innvirkning på rapportens innhold.

Utleddningen av revisjonskriteriene for delproblemstillingene er vist i rapportens kapitler fortløpende. En komplett liste over kriteriekilder finnes i vedlegg 1 til rapporten. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til.

Revisor har brukt flere metoder for å samle inn data, som:

- dokumentgjennomgang
- intervju
- skriftlige spørsmål
- spørreundersøkelse

En spørreundersøkelse om folkevalgtes deltakelse i budsjettprosessen var sendt ut til kommunestyrets 35 faste medlemmer. Denne fikk en svarprosent på bare 46 prosent (16 av 35) etter to purringer. Av disse 16 har dessuten 3 kun besvart noen av spørsmålene i undersøkelsen. Samspillet mellom administrativt og politisk nivå er et viktig element i budsjettprosessen. Lav deltagelse fra folkevalgte i spørreundersøkelsen gir begrenset informasjon om hvordan de opplever dette samspillet

Utdrag fra revisor sine konklusjoner viser at budsjettprosessen i stor grad ivaretar økonomisk bærekraft. Konklusjonen bygger på de fem delproblemstillingene, og som er drøftet i rapporten. Disse omhandler:

1. system og rutiner for budsjettprosessen
2. i hvilken grad budsjettprosessen legger til rette for å ivareta kommunens økonomiske handleevne over tid
3. kommunens rutiner og praksis for realistisk budsjettering
4. involvering av folkevalgte i budsjettprosessen
5. i hvilken grad det er tatt hensyn til kommunens økonomiske handlingsevne i investeringsbeslutninger, undersøkt ved Stiklestad skole

Revisor har på bakgrunn av funn gitt anbefalinger til kommunen om å vurdere å:

- oppdatere finansreglementet.
- starte den administrative delen av budsjettprosessen tidligere på året.
- innføre et lengre perspektiv for investeringsdelen av økonomiplanen, der konsekvenser av investeringer for kommunens økonomi synliggjøres ut over økonomiplanperioden.
- lage en leseveiledning eller på annen måte gjøre innholdet i beslutningsgrunnlaget i budsjettprosessen lettere tilgjengelig.
- belyse fordeler og ulemper med å skille prosessen med økonomiplan og årsbudsjett.

Etter at ferdig rapport forelå den 3. november, har den vært oversendt fra sekretariatet til kommunedirektøren for uttalelse, jf. kommuneloven § 23-5. Kommunedirektøren hadde i svar av 11. november ingen ytterligere kommentarer til rapporten.

Revisor vil presentere rapporten for kontrollutvalget i møte, og vil samtidig kunne svare på spørsmål.

Administrasjonen er invitert til møtet for eventuelle å svare på spørsmål og gi supplerende opplysninger dersom kontrollutvalget finner behov for det.

Vurdering

Revisors endelige rapport forelå den 3. november. Dette var i henhold til utsatt frist.

Sekretariatet anser det slik at revisor gjennom rapporten har besvart ut kontrollutvalgets bestilling. Det er imidlertid gjort enkelte endringer i delproblemstillingene etter at disse fikk sin tilslutning fra kontrollutvalget. Dette vurderes å ikke hatt innvirkning på resultatet, men bidratt til å bedre språk og struktur i rapporten.

Hovedkonklusjon er at kommunen i stor grad ivaretar økonomisk bærekraft i budsjettprosessen.

Samspeillet mellom administrativt og politisk nivå er et viktig element i budsjettprosessen. Lav deltagelse i spørreundersøkelsen til folkevalgte har gitt begrenset mulighet for revisor til å si noe om hvordan de folkevalgte opplever dette samspeillet.

Det vises til rapporten i sin helhet, og det anbefales at kontrollutvalget oversender denne til kommunestyret til videre behandling med innstilling om at kommunestyret tar rapporten til orientering, samt be kommunedirektøren følge opp revisors sine anbefalinger.

Kontrollutvalget har et ansvar for å følge opp kommunestyrevedtak ifm. forvaltningsrevisjoner. Det anbefales derfor at det settes en frist for skriftlig tilbakerapportering til kontrollutvalget om hvordan kommunedirektøren har fulgt opp kommunestyrets vedtak.